బల్లచెక్క

హనుమంతరావు పెళ్ళై పదిహేను సంవత్సరాలు దాటినా, ఆ దంపతులు నేర్చుకున్న ముప్పైమూడు మెళుకువలు ప్రయోగించినా, స్త్రీలింగ, పుల్లింగ, శివ లింగ రకాలకు చెందిన అందరు దేవతలకు, పూజలూ, లంచములు అర్పించినా, ఆలోపతి, హోమియోపతి, నేచరోపతి, తిరుపతి అనే 'సిస్టములు' స్వీకరించినా ఋగ్వేదం నుండి ఆయుర్వేదం వరకూ వున్న సర్వ వైద్య పద్ధతులూ అవలంభించినా, అధర్మ వేదం కూడా అంగీకరించాలని అనుకున్నా, యోని పొంతనగల ఆ దంపతులు యునానీ వైద్యంతో కొంత పొంతన చేసి చూసినా, వాళ్ళు రెండు చిన్నారి పాదాలు చూసుకునే అదృష్టానికి నోచుకోలేదు. చివరకు వాళ్లు అమెరికా సందర్శించి ఏమేమో చికిత్సలు పొంది, ఆరేడు నెలల తర్వాత అంజమ్మ గర్భిణిగా, హనుమంతరావు ఒక చిన్న పొట్టకి యజమానిగా తిరిగి వచ్చారు. హనుమంతరావు ఉబ్బిన బొజ్జ చూసి అంజమ్మ గర్భానికి, ఇతని కడుపు ఒక స్టెప్నీగా వర్తిస్తుందేమో అని కొంతమందికి అనుమానం కలుగవచ్చు. అద్దెకు గర్భకోశము దొరుకుతున్న పద్ధతి అమెరికాలో వుందని విని వుంటారు. కానీ, అక్కడమాత్రం మగవాళ్లకు గర్భాశయం వుంటుందా? వుండొచ్చేమో ఎందుకంటే ఇక్కడ పగలైనప్పుడు అక్కడ రాత్రి. అందుకే ఇక్కడ స్త్రీకి జరిగేది ఏమైనా అక్కడ పురుషులకు జరుగుతుందేమో!

ఏమైనా ''అనుదినం పోషణ ఇవ్వడం వల్ల, అది అతితొందరగా పెరిగి వచ్చింది-'' అని అన్నట్టు ప్రత్యేకంగా విశేషమైన శుశ్రూష చేయకుండానే అంజమ్మ కడుపు మామూలు గర్భిణీస్త్రీల కడుపుకంటే కొంచెం పెద్దదిగా తయారయ్యింది. ప్రసవానికి కొన్ని రోజుల ముందే ప్రసవ డాక్టరు ప్రవచించాడు-- కవల పిల్లల్ని ప్రసవిస్తుందని. డాక్టరు చెప్పిన తర్వాత, రోగి వ్యతిరేకింపగలడా? అంజమ్మ రోగి కాకపోయినా డాక్టరు చెప్పింది మాత్రం ''త్రికరణ శుద్ధి''గా అంటే మనసా, వాచా, కర్మణా ఆచరిస్తూ కవలపిల్లల్నే ప్రసవించి వేసింది, డాక్టరు సంతోషించాడు. హనుమంతరావుకు స్వర్గం లభించినట్లయింది. అంజమ్మకు తన జన్మ సఫలమైనట్లయింది. ఊరి వాళ్లకు అమెరికా

మందులపై వున్న నమ్మకం పది రెట్లయింది. ఇద్దరు పిల్లలూ అమ్మాయిలై వుంటే, తన ఆనంద దీప్తికి కొంచెం మసక కలిగి వుండేదేమోనని హనుమంతరావుకి తెలుసు. కాని ఇద్దరూ మగబిడ్డలే కలగడం వల్ల అతని సంతోషానికి పరిమాణము నిర్ణయించడం అసాధ్యం. ఆ పసిబిడ్డల్ని అతను మొదట పరిశీలించింది ఏమిటంటే-- అమెరికా మందు సేవించటం వల్ల గర్భం కలిగిందనే కారణంతో-- వాళ్లకు నీగ్రో జాతులవారి రంగుగాని, చిరు వుంగరాల జుట్టుకాని వచ్చిందేమోనని. అవి రెండూ లేవు; అని తెలగానే ఒక నిట్టూర్పు విడిచాడు. మళ్లీ అతను పరిశీలించాడు- దొరరంగేమైనా వుందేమోనని. అది గూడా లేదు. పక్కా 'మేడ్ ఇన్ ఇండియా' లాగా వున్నట్టు అతనికి దృఢ నమ్మకం కలగగానే, తేనెలో పంచదార కలిపినట్టు అతనికి అతి మధురంగా అనిపించింది. పిల్లలు పెరుగుతూవుంటే అచ్చం హనుమంతరావులా తయారవుతున్నారు అని తెలిసినప్పుడు, స్వాభిమానం ద్విగుణీకృతమయింది. పుట్టుకతోనే గ్రుడ్డివాడైన ఒకడికి శస్త్రక్రియానంతరము చూపు వచ్చినప్పుడు ఎంత ఆనందం కలుగుతుందో ఆ విధంగా హనుమంతరావుకు గత పదహారు సంవత్సరాలలో కలగిన నిరాశ, అతని ఇప్పటి ఆనందానికి అదనపు మెరుగు పెట్టినట్లయింది.

హనుమంతరావుకు అతని తండ్రి ఒక సార్థక నామధేయమే ఇచ్చాడు. అతని దవడలు మామూలు వాళ్లకంటే పెద్దవీ, కొంచెం ముందు కొచ్చినవీను. ముక్కు ఒక రకం వంకాయలాగ వుంటుంది. అతని కళ్లు, కనుబొమ్మలు కలిపి చూస్తే, అతను ఏడుస్తున్నట్లు ఉంటుంది. పెదవులు ఆఫ్రికా భూభాగాన్ని గుర్తుకు తెస్తాయి. అతనికి ఇలాంటి రూప విశేషాలు వుండడం వల్ల పెద్దవాడైన తరువాత అతన్ని పేరే వాళ్లు కొండముచ్చు అని పిలుస్తారేమోనని భయపడి ఆ బుద్ధిమంతుడైన తండ్రి, తన ప్రియ పుత్రుడికి హనుమంతరావని పేరు పెట్టడం జరిగింది.

తన తండ్రి తనకు ఒక మహాకోతి పేరు పెట్టాడని, హనుమంతరావుకు బాధలేదు. అన్ని కులాల వాళ్లు తమ పిల్లలకు పెట్టే పేర్లన్నీ రాముడు, కృష్ణుడూ కావాలని లేదు కదా! రాముని తమ్ముళ్లైన లక్ష్మణ, భరత, శత్రుఘ్నుల పేర్లు, కృష్ణుని జ్యేష్ఠభ్రాతయైన బలరాముడి పేరు చాలా మంది తమ పిల్లలకూ పెడుతూ వుంటారు. అదంతా సరియేనా, న్యాయమేనా, మంచిదేనా అని ఆ తలిదండ్రుల ఆలోచిస్తారో లేదో తెలియదు. లేకపోతే తాగుబోతైన బలరాముడి పేరు, మహాత్మాగాంధీగారి ఈ రాజ్యంలో, ఎవరైనా తమ సుపుత్రులకు పెడతారా? లక్ష్మణుడి పేరు పెట్టడం, ఆ అబ్బాయికి మంచిదికాదు. భవిష్యత్తులో ఆ అబ్బాయి వద్దకు రాబోతున్న అమ్మాయికీ మంచిది కాదు. పదునాలుగు సంవత్సరాల పాటు, లక్ష్మణుడు నిద్రపోలేదనే గదా రామాయణంలో చెప్పింది. ఏ తల్లిదండ్రులయినా, స్వంత కొడుక్కి నిద్ర రాకూడదని కోరుతారా? అతని భార్యకు ఊర్మిళ లాగే పధ్నాలుగు సంవత్సరాలూ నిద్రపోవాల్సి వస్తుంది. అలా నిద్రపోవడానికి సిద్ధమైన అమ్మాయి 'రిప్ వాన్ వింకిల్'కు కోడలు

కావాలి. లేక కుంభకర్ణుడి చెల్లెలు కావాలి. భరతుడు అని పేరుపెట్టడం మహాపాపం. ఎవరైనా, స్వంత కొడుకు చెప్పులను పెట్టి పూజించాలి అని అనుకుంటారా? సినిమాలో, రాజకీయరంగంలో దిగి, అంతగా విజయం సంపాదించలేని ఒక వ్యక్తి ఉదాహరణగా వుండడం వల్ల, ఎక్కువ మంది తల్లిదండ్రులు, శతృఘ్నుడి పేరు పెట్టడానికి కూడా జంకుతారు. ఆ పేరు పెడితే ఆ పిల్లవాడు పెద్దవాడైన తరువాత కొంతమంది అతన్ని ఆంగ్ల పద్ధతి 'షాట్‌గన్' అని పిలుస్తారేమో!

దశావతారాల పేర్లు పెట్టడం సర్వసాధారణం. మత్స్యావతారం తీసుకొని మత్స్యా రావు అని ఆ ప్రథమావతార నామధేయం ఇవ్వటం కాకుండా మీనారావు, మీనయ్య, మీనాశాస్త్రి, మీనా, మీనాక్షీ శేషాద్రి లాంటి పేర్లు పెడుతూ వుంటారు. కూర్మావతారం పేరు గూడా వదలడం లేదు. కూర్మావతారం అనే పేర్లు పెడుతుంటారు. కూర్మయ్య శర్మ, కూర్మినాయుడు, శ్రీకూర్మం, కూర్మన్న, కూర్మమ్మ అలాంటి పేర్లు కూడా కొన్ని జిల్లాల్లో చాలా ఇష్టంగా పెడతారు. వరాహవతారం పేరు కూడా తక్కువగాదు. వరహాలు, వరాహమిహిరుడు అనే పేర్లే కాకుండా, వరాహగిరి అని మొదలుపెట్టే పేరు మనందరికీ సుపరిచితమే. నరసింహావతారం సరేసరి. ఎక్కడ చూసినా ఆ పేర్లే. వామనావతారం నుండి తర్వాత అవతారాలన్నీ, పూర్తి మానవాకృతి కలిగి వుండడం వల్ల, అలాంటి పేర్లు పెట్టడానికి ఎవరికీ ఏలాంటి అభ్యంతరం వుండదు. ఈ కలియుగంలో రావాల్సిన అతిక్రొత్త అవతారం కల్కి. ఆ పేరు మాత్రం ఇంతవరకూ ఎవ్వరూ పెట్టినట్లు తెలియదు. ఆ అవతారం అవతరించిన తర్వాత ఆ నామధేయ అవతారం కూడా రావచ్చేమో.

ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో పేరు పెట్టడం అనే ప్రక్రియ చాలా తమాషాగా వుంటుంది. రాజేంద్రప్రసాద్, జవహర్‌లాల్, లాల్‌బహదూర్, సుభాష్‌చంద్రబోస్, రవీంద్రనాథ్ టాగూర్, అంబేద్కర్, గాంధీ, నెహ్రూ అని జాతీయ నేతల పేర్లు పెట్టడం పోనీయండి. కెన్నడీ, స్టాలిన్‌బాబు, లెనిన్‌బాబు, మండేలా అనే విదేశీయ నామధేయాలు కూడా మామూలు పల్లెటూరి పిల్లలకు కూడా పెడుతుంటారు. అదంతా తలిదండ్రుల జనరల్ నాలెడ్జ్‌ని బట్టి ఉంటుంది.

హనుమంతరావు ముందు ఇప్పుడున్న ఏకైక ప్రశ్న, తన కవలపిల్లలకు ఏం పేర్లు పెట్టాలీ? అని. పురాణాల్లో వున్న కవల పిల్లల పేర్లు అతను ఆలోచించాడు. లవకుశులని పెడితే, తరువాత రోజుల్లో ఆ పిల్లల్ని ఆంగ్లేయ రీతిలో 'లెవన్, ట్వెల్' అని పిలిస్తే? లేకపోయినా ఆ పేర్లలో ఎలాంటి మసాలా లేనట్లు వున్నాయి. తన పేరే పెడితే! ఒకడికి హన్మంతరావని, ఇంకోడికి ఆంజనేయరావని పెడితే బాగానే వుంటుంది. కానీ ఒకే ఇంట్లో ముగ్గురు హనుమంతులుంటే రాముడికి, లక్ష్మణుడికి, సీతకూ కూడా తలా ఒక హనుమంతుడిలా వుంటుంది. అది శ్రీరామచంద్రమూర్తికి పెద్ద దెబ్బ కదా! కొన్ని క్రిష్టియన్ కుటుంబాలలో పిల్లలకు తాతల పేర్లు పెడతారు.

కాని హనుమంతరావు తండ్రిపేరు పాపారావు. ఇప్పటి పిల్లలకు అలాంటి పేరు నచ్చకపోవచ్చు. లేకపోయినా పాపారావుకు ఇంకొక 'కవల' పేరు కనిపించడం కష్టం హనుమంతరావుకు మనసులో తనకు పెట్టిన మహోకోతిలాంటి పేరే పిల్లలకు కూడా పెట్టాలని వుండేది. తర్వాత సర్వసాధారణమైన పేరు పెట్టడం కూడా అతనికి ఇష్టం లేదు. పది రోజుల పరిశోధనానంతరం, వాలిసుగ్రీవులనే రామాయణ పాత్రల పేర్లు ఎన్నుకోబడ్డాయి. హన్మంతరావు భార్యకు కూడా ఆ పేర్లు నచ్చాయి గాని ఈ అబ్బాయిలు పెద్దయిన తర్వాత ఒకే అమ్మాయికోసం కొట్టుకుంటారేమోనని ఆమెకు సందేహం కలిగింది. తనకు హన్మంతరావు అని పేరుపెట్టినా, తోకరాలేదు కదా- అని ఆమె సందేహ నివృత్తి చేశాడు.

నామకరణ మహోత్సవం చాలా ఘనంగా జరిగింది. ఆ కలవపిల్లలు ఎప్పుడూ కలిసే వుంటారు. వాళ్లు పెరుగుతూ వస్తూంటే, ఒక నిముషం కూడా విడిపోయి వుండగా చాలా అసంతోషంగా వుండేది. కానీ, అలా విడిపోయి వుండడం అవసరం లేదు. స్నానం చేసేప్పుడు గూడా కలిసే చేస్తారు. భోజనం కూడ కలిసే చేస్తారు. చాలా చిన్నప్పుడు, కూర్చోడం కూడా తెలియని రోజుల్లో కూడా, ఆ పిల్లలు పరస్పరం పట్టుకొని, కొట్టుకుంటూ వుండేవారు. దోగాడే రోజుల్లో ఇద్దరూ కలసి దోగాడేవారు. ఏ ఆటవస్తువు కొరకు కూడా వాళ్లిద్దరూ పోట్లాడుకునేవారు కాదు. నడవడం మొదలుపెట్టిన తర్వాత ఎప్పుడూ వాలి ముందు నడుస్తాడు, సుగ్రీవుడు వెనకాలే వుంటాడు. హనుమంతరావు, అతని భార్య, ఈ ప్రత్యేకతను చూసి ఆశ్చర్యపడేవారు. ప్రతి విషయంలో పెద్దవాడే ముందుంటాడు. రెండోవాడు రాముడి వెంట లక్ష్మణుడు అనేవిధంగా వుండేవాడు.

ఆ ఇంట్లో డైనింగ్ హాల్లో, ఒక డైనింగ్ టేబిల్, ఆరు కుర్చీలు వున్నాయి. పిల్లలు కూర్చోడం మొదలు పెట్టినప్పటి నుంచి ఆ టేబుల్ పైన కూర్చోపెట్టే భోజనం అంజమ్మే తినిపించేది. ఆమెకు ఆ సమయాలలో ఎంతో తృప్తి, ఆనందం, అభిమానం కలిగేది. పిల్లలిద్దరూ మంచిగా భోంచేసేవారు. ఏమిచ్చినా తినేవాళ్ళు. ఎన్నిగ్లాసుల పాలిచ్చినా వాళ్ళు తాగేవాళ్ళు ఇద్దరూ, వీరపాండ్య కట్టబ్రహ్మన్ కొడుకుల మాదిరే లావుగా, చెంగుచెంగున నడవటం చూస్తే ఎవరికైనా ఎంతో ముద్దు అనిపిస్తుంది.

పిల్లలకు రెండు సంవత్సరాల వయసు వచ్చింది. ఇప్పుడు వాళ్లు స్వయంగా భోంచేయగలరు. కూర్చోవడం మాత్రం ఆ టేబిల్‌పైనే. ఒకరోజు మధ్యాహ్నం వాళ్లిద్దరూ అలా కూర్చుని భోంచేస్తున్నారు. అంజమ్మ ఏదో తీసుకరావడానికి వంటింట్లోకి వెళ్లింది. ఒక ఏడుపు విని వెంటనే ఆమె బల్ల దగ్గరకు పరుగెత్తికొచ్చింది. సుగ్రీవుడు క్రింద రెండు కుర్చీల మధ్యన పడిపోయి ఏడుస్తున్నాడు. వాలి బల్లపై కూర్చుని సంతోషంతో చప్పట్లు కొడుతూ నవ్వుతున్నాడు. సుగ్రీవుడు పొరపాటున, బల్ల అంచు నుంచి క్రిందకు పడిపోయాడేమో, ఆ తమాషా చూసి వాలి నవ్వుతున్నాడని

పాపం అంజమ్మ ఊహించింది. ఏడుస్తున్న బిడ్డను చేతుల్లోకి తీసుకొని, వీపునిమిరి, ఎలాంటి దెబ్బలు తగల్లేదని చూసుకొని ముద్దులుపెట్టి, సముదాయించి, అతణ్ణి బల్లపైన మళ్ళీ కూర్చోబెట్టింది. వంటగదిలో చేస్తున్న పనిని పూర్తి చేయడానికి అంజమ్మ మళ్లీ లోపలికి వెళ్ళింది. రెండు నిముషాల లోపల మళ్లీ సుగ్రీవుడి ఏడుపు. ఆమె పరుగెత్తుకొని అక్కడికొస్తే, మళ్లీ పాతకథే సుగ్రీవుడు క్రిందపడి ఏడుస్తున్నాడు. వాలి చప్పట్లు చరుస్తూ బాగా నవ్వుకున్నాడు. అబ్బాయిని చేతుల్లోకి తీసుకొని, పాత కార్యక్రమాలే మళ్లీ ఆవర్తించి ''ఊరుకోనాయనా, ఏడవవద్దు- అవునూ మళ్లీ ఎలా పడిపోయావ్'' అని అడగగా, ఏడుపు ఆపకుండ వాలివైపు వేలు చూపించి, అన్న అన్న అని చెప్పాడు. వాలి చిలిపి చేష్టలు మొదలుపెట్టాడు అని తెలుసుకున్న అంజమ్మ పెద్దగా నవ్వుతున్న వాలివైపు చెయ్యెత్తి ''అయితే నువ్వే తమ్ముణ్ణి క్రిందకు తోసేశావా? దెబ్బలుపడాలా? వీడు నీ తమ్ముడే గదా, ఎందుకట్లా చేశావు?'' అని మందలించింది.

మాట్లాడ్డానికి ప్రయత్నిస్తున్న ఆ చిన్నారి వాలి, నవ్వాపేసి ''ఈ బల్ల నాది'' అని గంభీర ముఖంతో టేబిల్‌పైన గట్టిగా చేతితో గుద్దాడు. అంజమ్మకు అసలు విషయం అర్థమైపోయింది.

''కాదు కాదు, ఈ బల్ల మీ ఇద్దరిది; ఇతను నీ తమ్ముడే గదా అని చెప్పి సుగ్రీవుణ్ణి బల్లపై కూర్చోబెట్టగా, వాలి కొంచెం ముందుకొచ్చి సుగ్రీవుణ్ణి మళ్లీ త్రోసేయడానికి ప్రయత్నించాడు. సుగ్రీవుడు కంచాన్ని, బల్లపై నుండి క్రిందికి తోసేశాడు. ఇంత జరిగే వరకు అంజమ్మకు బాగా కోపం వచ్చి, వాలి తొడపై రెండు ఫటా, ఫటామని తగిలించింది. కాని, కొంచెం కూడా ఏడ్వకుండా వాలి, సుగ్రీవుణ్ణి తోసే ప్రయత్నం లోనే వున్నాడు. భయంతో వణుకుతున్న సుగ్రీవుడు క్రిందకు దించమని ఏడ్చాడు. అంజమ్మ సుగ్రీవుడిని క్రింద కూర్చోబెట్టి, వేరే ఒక కంచంలో భోజనం పెట్టింది.

సాయంత్రం హనుమంతరావు రాగానే పిల్లల, మొదటి దెబ్బలాటను గురించి. అంజమ్మ గాబరాగా చెప్పింది.

''అంజూ, పసిపిల్లలు ఎప్పటికీ పసిపిల్లలుగానే వుంటారా? వాళ్ళు దెబ్బలాడుకొంటున్నారంటే, వాళ్లు కొంచెం పెరిగారని అర్థం. ఇంతవరకూ, వాళ్లకు దెబ్బలాడడం తెలియదు. వట్టి ఏడ్వడమే తెలుసు. దెబ్బలాడ్డం, కొట్లాడ్డం అంతా పెరుగుతున్న వయసుకు లక్షణాలు. అంతేగాదు పిల్లలంతా ఒకేలాగా వుండరు. కవలపిల్లలు అయినా వాళ్ల స్వభావాల్లో కొంత వ్యత్యాసం వుంటుంది. వాలికి ఎందుకో ఆ బల్ల తనదని అనిపించింది. అందుకే అతను సుగ్రీవుణ్ణి క్రిందకు తోశాడు. దీంట్లో బాధపడాల్సింది ఏమీ లేదు. పిల్లలు ఈ విధంగా పోట్లాడకుండా వుంటేనే మనం బాధపడాలి. పిల్లలు ఒకరినొకరు కొట్టుకోకుండా వుంటే 'కూర అరటి పండు' లాగా వున్నారని

దుఃఖించాలి. ఆరోగ్యం గల పిల్లలు దెబ్బలాడాలి. కాని, అది మరీ ఎక్కువ కాకుండా చూడడం మన బాధ్యత. నువ్వొక పని చేయ్! పిల్లలకు భోజనం పెట్టేటప్పుడు, వాళ్లను బల్లకు అటూ-ఇటూ కుర్చీలో కూర్చోబెట్టు. వాళ్లు ఎత్తు తక్కువ కాబట్టి కుర్చీలలో ఒక్కొక్క దిండు గూడా పెట్టు. అప్పుడు వాళ్లు పెద్దవాళ్లు భోంచేస్తున్న ట్టుగా భోంచేస్తారు.'' అన్న, భర్త లెక్చర్ విని, అంజమ్మకు కొంచెం ప్రశాంతత లభించింది.

రాత్రి భోజనం పెట్టేటప్పుడు, భర్త యొక్క నిర్దేశాలు అంజమ్మ అమలుపరచడా నికి ప్రయత్నించింది. సుగ్రీవుడు, బుద్ధిగా కుర్చీలో కూర్చొని, బల్లపైన కంచంలోంచి భోంచేయడం మొదలుపెట్టాడు. కాని, వాలి, తన కంచాన్ని బల్లపైన ఒక ప్రక్కకు తోసేసి, ఒక సర్కసువాడు చేసే అభ్యాసంతో బల్లపై ఎక్కి, భోంచేయడం మొదలుపె ట్టడం చూసి, అంజమ్మకు నవ్వు వచ్చింది. అబ్బాయి చాలా సమర్థుడే. ఎవరన్నా ఏమాత్రం భయం లేదు. మధ్యాహ్నం అతన్ని కొట్టినా, ఏడ్వలేదు. ఇప్పుడు చిన్నవాడు ఒక జెంటిల్‌మన్ లానే కుర్చీలో కూర్చుని భోంచేస్తున్నాడే ఇంక వాళ్లు పోట్లాడుకోకుండా వుంటే చాలు. పిల్లల్ని పడుకోబెట్టి ఆమె భర్తతో, ఈ విషయం కూడా వివరంగా చెప్పింది.

''ప్రస్తుతానికి పరవాలేదు. కాని, కుర్చీలో కూర్చొని భోంచేసే అలవాటును వాలికి గూడా నేర్పడం తప్పదు. దానికి అంత తొందరేం లేదు. కొద్ది రోజుల్లో అది గూడా నేర్పించాలి. అదంతా జరిగిపోతుంది. వాళ్ళింకా చిన్న పిల్లలే గదా! మనం నేర్పించిన ట్టుగానే, వాళ్లు పైకొస్తారు. వాళ్ల స్వభావ వికాసానికి మనమే బాధ్యత తీసుకోవాలి.'' 'చైల్డ్ సైకాలజీ' బాగా అధ్యయనం చేసిన ఒక గొప్పవ్యక్తిగా ఆయన మాట్లాడడం చూసి, అంజమ్మకు భర్తపైన ఎంతో అభిమానం పెరిగింది.

కాని, వాలిని ఆ కుర్చీలో కూర్చోబెట్టే ప్రయత్నం, రామాయణంలో అసలైన 'వాలి' ఋష్యమూక పర్వతము ఎక్కలేనట్లు, కష్టతరమైంది. ఎన్నిసార్లు అతన్ని కుర్చీలో కూర్చోబెట్టినా, అతను భోంచేయాలంటే, బల్లపైన కూర్చొనే చేస్తాడు. అంజమ్మ, మంచి చెడూ చెప్పి ప్రయత్నించింది; మందలించింది, కోప్పడింది, కొట్టింది, తొడపాశం పెట్టింది- అయినా, ఏమాత్రం ప్రయోజనం కనబడలేదు; సరికదా, దానికి విరుద్ధంగా, అతని పట్టుదల రోజురోజుకూ పెరుగుతూ వచ్చింది. ఎంత నొప్పి గలిగినా అతను ఏడ్చేవాడు కాదు. కాని, నొప్పి మరీ ఎక్కువ అయితే, అతను రెండు, మూడు నిముషాలబాటు ఒక రకంగా గర్జిస్తాడు. రెండు, మూడుసార్లు అంజమ్మ చేయిపట్టుకొని, గాయం కాలేదుగాని, గట్టిగా కొరకడం కూడా జరిగింది. అతనికి ఎక్కువ నొప్పి కలగడంతో అతనిలో సహనశక్తి పోతుంది. అందుకే తలిదం డ్రులు దగ్గర లేనప్పుడు, అతనా నొప్పిని, తమ్ముడికి బదిలీ చేసేవాడు. హన్మంతరావు గూడా వీలైనంతవరకూ, సామ, దాన, భేద దండోపాయాలన్నీ ప్రయోగించి చూశాడు.

కాని, ఫలం శూన్యం. రోజులు అలాగే గడిస్తే పరవాలేదు, కాని, రోజురోజుకూ ఆ బల్లపై పోట్లాట పెరుగుతూనే వచ్చింది. మూడు సంవత్సరాల వయస్సు రాగానే, తమ్ముడు కూడా, 'నేనేం తక్కువ తిన్నానా' అన్నట్లు తన విశ్వరూపం గూడా చూపడం మొదలుపెట్టాడు. భోజన మప్పుడే కాకుండా, మామూలు సమయాల్లో గూడా, బల్లపై ఆటలు, పోట్లాటలు సాగించేవారు. సుగ్రీవుడికి, వాలితోబాటు గాని, లేదా ఒంటరిగా గాని, ఆ బల్లపై ఎక్కాలనే పట్టుదల వుండేది. వాలి దానికి అసలు అంగీకరించేవాడు కాదు. ఆ బల్ల 'నాది మాత్రమే' అని వాలి గట్టి అభిప్రాయం. ఇద్దరూ పైకెక్కి యుద్ధం చేస్తూ, క్రింద పడేవారు. క్రిందపడ్డాక అక్కడ దొర్లుతూ, లేస్తూ అలాగే యుద్ధం సాగించేవారు. యుద్ధం మధ్య వాళ్లు ఒకరినొకరు కొరుక్కునే వాళ్లు. అదే అంజమ్మకు హన్మంతరావుకు ఎక్కువ బాధ కలిగించేది. కాని, ఆ కొరకడం, గాయాలయ్యేదాకా రాలేదు కదా అని ఒక రకంగా సమాధానపడేవారు. పిల్లలు కొంచెం మెల్లగానే కొరుక్కుంటున్నారు, కావాలంటే కొరికి గాయం చేయడానికి గాని, కొరికి కండ పీకడానికి గాని, తగిన దంతశక్తి వాళ్లకు వుందని ఆ తలిదండ్రులకు బాగా తెలుసు. నెత్తుర్లు కార్చుకునేదాకా, దంతప్రయోగం వాళ్లు ఎప్పుడు చేసుకుంటారోనని భయపడుతున్న అంజమ్మకు నిద్దర్లో కూడా భయంకర స్వప్నాలు వచ్చేవి. అందరు పిల్లల మధ్యన ఇలాంటి సంఘటనలు జరుగుతూ వుంటాయి అని చెప్పి హన్మంతరావు ఆమెను ఓదారుస్తూ వుండేవాడు.

పిల్లలకు మూడు సంవత్సరాలు వచ్చిన తర్వాత వాళ్లను నర్సరీ స్కూల్లో చేర్చడం వల్ల ఇంట్లో పోట్లాడడానికి వాళ్లకు వీలు తక్కువ అయింది. అంజమ్మకు కూడా కొంచెం మనస్సమాధానం పెరిగింది. స్కూల్లో వాలిసుగ్రీవులు ఒక జట్టుగా వుండేవారు. వేరే పిల్లలకు వాళ్లను తాకడానికి గూడా ధైర్యం వుండేది గాదు. ఆ అన్నదమ్ముల మధ్యన మంచి స్నేహం వుండేది. ఒకరికి జబ్బువస్తే రెండోవాడికి , అదే జబ్బు వస్తుంది, లేక వచ్చినట్టు వుంటుంది. ఇద్దరూ ఒకే మంచంలోనే పడుకుంటారు. కాని, మంచి ఆరోగ్యం గల పిల్లలు కావడం మూలాన వాళ్లకు మామూలుగా జబ్బులేం రావు. ఎప్పుడైనా కొద్దిగా జలుబు, జ్వరం లేక విరేచనాలు వస్తే అది ఇద్దరికీ వర్తిస్తుంది.

ఇప్పుడు, బల్లపై జరిగే యుద్ధాలు సెలవుదినాల్లో ఎక్కువగా జరిగేవి. ఏదైనా ఆటలు ఆడుకుందామని పిల్లలిద్దరూ బల్ల దగ్గరికి చేరుకునేవారు. బల్లచెక్క వాలిది. సుగ్రీవుడు ఆడుకోవాలంటే బల్ల క్రింద కూర్చోవాలి. ఒకవేళ సుగ్రీవుడు కుర్చీలో కూర్చున్నాడంటే అతని చేతులు కూడా బల్లపై పెట్టకూడదు. పిల్లలిద్దరూ 'కామిక్స్' చదవుకోడానికి కూడా ఈ విధంగానే కూర్చోవాలి. అంటే ఒకడు బల్లచెక్కపై కూర్చొని చదువుతాడు. ఇంకొకడు బల్ల క్రింద కూర్చొని చదువుతాడు. అప్పుడప్పుడూ వాళ్లు 'పోలీసు-దొంగ' ఆట ఆడతారు. వాలి ఎప్పుడూ పోలీసే. సుగ్రీవుడు ఎప్పుడూ దొంగే. సుగ్రీవుడు పోలీసు కావాలని పోట్లాడినా, చివరికి విజయం సాధించేది

వాలే. పోలీసు వాడేకదా బల్లపై కూర్చొనేది. దొంగ బల్లక్రింద దాక్కొని వుండాలి. సుగ్రీవుడికి ఈ విషయంలో రోజూ సంకటం, ఏడుపూ వుండేవి. ఏమైనా, ఆ గది వదిలింతర్వాత, వేరే గదిలో గాని, ఇంటి బయటగాని వారు మంచి స్నేహితులు, అవిభాజ్య సోదరులు.

ఆ రోజు ఆదివారం. వాలి, సుగ్రీవులు 'పోలీసు-దొంగ' ఆట ఆడుతున్నారు. క్రింద కూర్చొని, కూర్చొని విసిగిపోయిన సుగ్రీవుడు, ఎక్కడినుండో ఒక పెద్ద మేకు, రాయి తీసుకొచ్చాడు. వాలి కూర్చున్న స్థానం క్రింద నుంచి, అతను ఆ మేకును పైకి రాయితో కొట్టి కొట్టి ఎక్కించాడు. పై నుంచి ఏదో వస్తువుతో గాని, చేతులతో గాని, వాలి కొట్టడం, క్రింద నుండి సుగ్రీవుడు కొట్టడం వాళ్ల ఆటల్లో ఒక మామూలు భాగమే. అందుకే జరగబోతున్న అపాయం గురించి వాలికి ఎలాంటి అనుమానం కలగలేదు. మేకుపై రాయితో కొట్టిన చివరి దెబ్బ, బాగా గట్టిగానే కొట్టాడు సుగ్రీవుడు. అది కనీసం ఒక అరంగుళం, వాలి పిర్రలోకి దిగిపోయింది. నొప్పితో గిజగిజలాడుతూ వాలి ఒక్క ఎగురు ఎగిరేటప్పుడు, రక్తం కారటం మొదలయింది. రక్తం చూడగానే, వాలి అరుపులు ద్విగుణీకృతమయ్యాయి. భయపడి, బల్లక్రింది నుంచి బయటకు వచ్చిన సుగ్రీవుడు ఆ రుధిర ప్రవాహము చూసి గట్టిగా పెడబొబ్బలు పెట్టాడు. వాళ్లిద్దరి ఏడుపులు విని, అంజమ్మ హన్మంతరావులు పరుగెత్తుకొచ్చారు. వాళ్లు గూడా చాలా భయపడి పోయారు. ఏం జరిగిందో వాలికి అర్థం కాలేదు. జరిగిన విషయం సుగ్రీవుడే వారికి ఏడుస్తూ వివరించాడు. దుఃఖం, కోపం ఒకేసారి పొంగివచ్చిన అంజమ్మ, సుగ్రీవుణ్ణి కొట్టడం మొదలుపెట్టింది. అంతలోపల, కొంచెం 'ఐస్' తీసుకొచ్చిన హన్మతరావు చాలు, ''ఇంక వాణ్ణి కొట్టొద్దు. పాపం వాడేమైనా తెలిసి చేశాడా?'' అని చెబుతూ ఆ 'ఐస్' ముక్కను కొంచెం సేపు, ఆ గాయం మీద వుంచడం వల్ల ఆ రక్తస్రావం ఆగింది.

''కొట్టి ఎక్కించిన మేకు బాగా తుప్పు పట్టింది. అందుకే వెంటనే ఒక ఇంజక్షన్ ఇప్పించాలి'' అని హన్మంతరావు చెప్పాడు. ఆ తలిదండ్రులు ఇద్దరు పిల్లలతో డాక్టరు దగ్గరకెళ్లి, ఆ గాయానికి కట్టుకట్టించి, ఒక 'ఆంటి టెటనస్' ఇంజక్షన్ ఇప్పించి వాళ్లు తిరిగి ఇంటికి వచ్చారు. రెండురోజులు వరకు ఆ పిల్లలు బల్లదగ్గరకు అసలు పోలేదు. వాళ్లకు భోజనం మంచంపైనే తినిపించారు. వాలికి ఈ దుర్గతి పట్టడంలో చాలా ఎక్కువ దుఃఖించింది సుగ్రీవుడే.

బల్ల గురించి జరిగినవాలి సుగ్రీవుల కలహాల్లో, వాళ్లిద్దరికీ, రకరకాల శరీరక్షతాలు కలగడం జరిగింది గాని, ఈ 'కీల' పర్వమే కీలకమైనది. వాళ్ళిద్దరికీ, వివిధ రకాల క్షతాలు, దెబ్బలు ఏర్పడడం కాకుండా, ఆ బల్లచెక్కకు కూడా, చాలా దెబ్బలు పై నుంచి, క్రిందనుంచి తగులుతూనే వుండేవి. మంచి పాలిష్ కలిగివున్న, ఆ డైనింగ్ బల్ల ఈ రోజు, వడ్రంగి 'పని బల్ల' మాదిరి కనబడుతుంది.

ఆ సంఘటన జరిగి మూడు నాలుగు రోజులు అయింది. ఆ అన్నదమ్ముల మధ్యన బల్లపై అధికారం అనే విషయంలో మళ్ళీ పోట్లాట మొదలయింది.

హన్మంతరావు ఓపిక కూడా నశించింది. అన్ని విషయాల్లో బాగా కలిసిమెలిసి వుంటున్న ఈ కవలపిల్లలు, బల్ల విషయంలో మాత్రం ఎందుకు కలహిస్తున్నారు? మంచి తిండి పట్లగాని, ఆడుకునే వస్తువులపై గాని వాళ్ళెప్పుడూ పోట్లాడరు. అన్ని వస్తువులు సమానంగా సంతోషంగా వాళ్ళు పంచుకుంటారు. అయితే ఈ బల్లకు మాత్రం ఏమిటి ప్రత్యేకత? దీంట్లో పిశాచో, దయ్యమో ఏమైనా వుందా? ఈ 'బల్లచెక్క' 'కలప'తో తయారయిందా లేక 'కలహం'తో తయారయిందా? దీన్ని కోసి, రెండు భాగాలు చేసి, తలా ఒక భాగమిస్తే, వీళ్ల పోట్లాట తగ్గుతుందా? లేకపోతే, ఇలాంటి బల్లే వేరొకటి కొనిస్తే? కాని, అప్పుడు ఇద్దరూ, కొత్తబల్లే కావాలని పోట్లాడుతారేమో! ఈ బల్లను పూర్తిగా తీసేస్తే, పాపం వాళ్ల పసిమనసులకు గాయం అవుతుందేమో!

పట్నంలో ఒక మంచి మనస్తత్వవేత్త దగ్గరకెల్లి ఈ విషయం గురించి చర్చించాడు హన్మంతరావు. ఇంత చిన్న పిల్లల్ని, మానసిక రోగ చికిత్సకుడి దగ్గర తీసుకుపోయే అవసరం లేదని ఆయన చెప్పాడు. పిల్లల్లోవున్న తుంటరి తనానికి గాని, చిలిపి తనానికి గాని, ఒక మనోరోగం పేరు పెట్టడం సమంజసం కాదని అభిప్రాయపడ్డాడు. తర్వాత కొంతసేపు దీర్ఘాలోచన చేసిన ఆ అతిప్రజ్ఞావంతుడు, ఒక మంచి సలహా ఇచ్చాడు

''పెద్దవాడికి కావాల్సినది బల్ల పై భాగం. చిన్నవాడు క్రింద కూర్చొని, బల్లను ఏం చేసినా, పైవాడికి అభ్యంతరం లేదు. అన్ని విషయాల్లో మంచి ఐక్యత వున్న, ఈ కవలపిల్లల మధ్యన వున్న ఒకేఒక అభిప్రాయ భిన్నత- ఈ బల్ల పై భాగం గురించే. అందుకే ఆ బల్ల ఇంక మీ ఇంట్లో వుండకూడదు. కాని, ఒక డైనింగ్ టేబుల్ ఇంట్లో లేకుండ పోవడం, ఆ ఇంటికీ ఒక లోపం. మీకందరికీ అసౌకర్యం కూడా. అందుకే మీరు ఇంకొక బల్ల కొనుక్కోవాలి. కాని పిల్లలకు దానిపైన ఎక్కాలని అనిపించకూడదు. అలాంటి ఒక బల్ల కొనండి. నా అభిప్రాయంలో ఒక గ్లాసు పై భాగం కల బల్ల కొంటే, దానిపైన ఎక్కుడూడదని పిల్లలకి చెప్పి ఒప్పించడం అంత కష్టమేమీ కాదు. గాజు బల్లపై ఎక్కడానికి పిల్లలకు భయంగానే వుంటుంది. గాజు కావడం వల్ల అది పగిలిపోతుందేమోనని ఏ పిల్లవాడికయినా అనిపిస్తుంది.''

''కాని, గాజు త్వరగా పగిలిపోతుందనే విషయం నిజమే గదా?'' అని హన్మంతరావు అడిగాడు.

''గాజు పగిలే వస్తువే, కాని ఈ రోజుల్లో, మంచి బలమైన గాజు దొరుకుతుంది. ఎన్నో హోటళ్లలో, ఇళ్లల్లో ఇప్పుడు వాడుతున్నారు. కొంచెం జాగ్రత్తగా వుండాలి, అంతే.''

''పగిలి గాని, పగలకుండానే గాని, ఆ గ్లాసు పిల్లలపైన పడితే?'' అని ఆ వాత్సల్యం గల తండ్రి అడిగాడు.

''అలా ఏం జరుగదు. మంచి బరువు మరియు బలం గల గ్లాసు దొరుకుతుంది. ఆ బల్ల కాళ్లు మంచి దిట్టమైన కర్రతో చేసి వుంటాయి. ఆ కాళ్లపైన జిగురుతో చాలా గట్టిగా అతికించి వుంటుంది. అందుకే, అది క్రింద పడిపోయే సమస్యే లేదు. కాని అలాంటి ఒక బల్లకు ధర చాలా ఎక్కువగా వుంటుంది. కాని పిల్లల పోట్లాట ఆగడానికి ఇదే సరియైన పద్ధతి. వాళ్లను ఒప్పించడం కూడా సులభం. వాళ్లిద్దరూ ఇంక బుద్ధిమంతుల్లా కుర్చీల్లో కూర్చొని భోంచేస్తారు.''

హన్మంతరావుకు ఆయన సలహా బాగా నచ్చింది. పిల్లల కోసం ఏమైనా చేయడానికి సిద్ధంగా వున్న ఆ తండ్రి, ఆ రోజే ఒక ఖరీదైన డైనింగ్ టేబిల్ కొని, పాత బల్ల స్థానంలో ప్రతిష్ఠించాడు. పాత బల్ల తీసుకుపోయేటప్పుడు వాలి వైపు నుంచి, ఎలాంటి ప్రతిషేధం రాలేదు. వాలి, సుగ్రీవుల వికసిత నేత్రాలు, 'కొత్తబల్ల' అనే అద్భుత వస్తువును, పరిశీలిస్తున్నాయి. ఆ బల్లను అక్కడ సరిగ్గా అమర్చిన ఆ పనివాళ్లు బయటకు వెళ్లగానే, ఆ ఇద్దరు పిల్లలు, దాని చుట్టూ తిరిగి దానిపైన, క్రింద అంతా, ఎంతో గర్వంగా వీక్షించారు. ఆ బల్లక్రింద సుగ్రీవుడు, దూరడానికి ప్రయత్నిస్తే, ఎంతో వాత్సల్యంతో హన్మంతరావు, వాడి చెయ్యిపట్టుకొని లాగి–

''నాయనా, సుగ్రీవా, బల్లక్రిందకి పోకూడదు. నీ తల గాజుకు తగిలితే, గాజు, తల రెండు పగులుతాయి. వాలీ, నువ్వు గూడా దీని పైకి ఎక్కగూడదు. ఎక్కితే ఈ గాజు పగిలిపోతుంది. ఆ రోజు మేకు గుచ్చుకున్నప్పుడు, బాగా రక్తం వచ్చింది గదా! అలాగే ఈ గాజు పగిలి గుచ్చుకుంటే అంతకంటే ఎక్కువ రక్తం వస్తుంది.''

తండ్రిగారి ముఖంలోకి తదేకంగా చూస్తూ నిలబడిన వాలి సుగ్రీవులు తిరిగి బల్లవైపు చూసి ఒక నిముషం ఆలోచించి కొద్దిగా, తెరచి వుంచిన నోటితో, తమ చూపు మళ్లీ, తండ్రివైపు త్రిప్పి, ఆయన చెప్పేది నిజమే అన్నట్లు కొంచెం తల పంకించారు. వాళ్ల కళ్లల్లో, ఒకరకమైన భయం కనబడింది.

''ఒరే పిల్లలూ, భయపడకండి, దానంతటకదే పగిలిపోదు. కాని, మీరు దాన్ని పగలగొట్టకూడదు. ఈ కొత్త కుర్చీలు ఎంత అందంగా వున్నాయో చూడండి. వీనిపై కూర్చుని భోజనం బల్లపైన పెట్టుకొని తినాలి.''

పిల్లలు అంగీకార సూచకంగా తల వూపారు. తన భర్త ఎంతో తెలివిగా పిల్లల్ని ఒప్పించారని సూచించే విధంగా అంజమ్మ కూడా ప్రశంసాపూర్వకంగా తల వూపింది. డాక్టరు అభిప్రాయం చాలా ప్రయోజనకరంగా వుందని, ప్రాథమిక లక్షణాలు కనబడిన సంతోషంలో, హన్మంతరావు గూడా అంజమ్మ మొహం చూసి తల వూపాడు.

ఇంకొక వ్యక్తి అప్పుడు అక్కడ వుండి వుంటే, చాలా సంతోషంతో తల వూపేవాడు. కాని, అతను స్వగృహంలో కూర్చుని ఎప్పుడో వూపాడు తల.

అతను వేరే ఎవరో కాదు. మన మనస్తత్వవేత్తే. గాజు బల్ల కొనడం సుగమం చేయడానికి ఆ డాక్టరే, ఫర్నీచరు షాపు వాడికి ఫోన్ చేశాడు.

ఆ బల్లను అమ్మినవాడు, ఆ డాక్టర్ సిండికేట్ లో వున్న ఒక సభ్యుడని హన్మంతరావుకు తర్వాత ఎప్పుడైనా తెలిసినా, అతను ఆ డాక్టరును అపార్థం చేసుకోడు. తన చిన్నారి పిల్లలు వాలి, సుగ్రీవుల మధ్యన వున్న ఒకే ఒక ''మాత్సర్యాస్థి''ని అతను ఎంత సులువుగా తీసేశాడు!